

stete ikke. Sagen var kommen herind i den sidste Del af Sessionen, og Opgaven var — det Indtryk have Forhandlingerne i det Mindste gjort paa mig — at jøre den til Ende i ligesaa mange Dage, som der har været anvendt Maaneder paa den andetsteds. Dette beklager jeg. Ved 2den Behandling var der stillet forskjellige Vædringsforslag, og jeg stemte for dem alle; flere af dem faldt, uagtet de vare forstandige, billige og hensigtsmæssige; og i det Hele af den Bestaffenhed, at de ikke kunde have den allermindste Indflydelse paa Sagens endelige Afgjørelse og ikke fornuftigvis burde være en Hindring for dem, hvem en heldig Vædring af dette vigtige Forhold laa alvorlig paa Hjerte. Forhandlingerne idag have givet mig Anledning til den samme Betragtning, nemlig, at vi her arbeide under et Tryk, og at Sagen i Grunden stiller sig saaledes: skal der Noget igjennem, saa maa I gjøre saa faa Forandringer i det foreliggende som muligt, helst ingen; thi ellers falder Forslaget i det andet Thing, og I saa Sletningenting. Dette er en uheldig Situation, og jeg vil under saadanne Omstændigheder ikke kunne give Forslaget min Stemme. Jeg er i saa Henseende saa meget heldigere stillet, som jeg slet ikke kan erkjende, at den Skoleordning, hvorunder vi hidtil have levet, har været saa overordentlig uheldig, at jeg skulde være villig til at kaste det Prøvede overbord for noget Nyt og Uprøvet, for en Ordning, ligeoverfor hvilken de Mænd, som have gjort denne Sag til deres Livsopgave, og som have fuld Føie til at tale med, naar dette Spørgsmaal ligger for, forholde sig overordentlig tvivlende. Den eneste Grund, hvorfor man skulde stræbe hen til denne Ordning, skulde da være for at slippe bort fra denne saa meget omtalte Overlærsjelse. Jeg kan nu ikke erkjende, at denne stærke Talen om Overlærsjelse er fuldt berettiget; jeg paastaar, at der er megen Overdrivelse dert. Det ligger i Tidsaanden, i Nydelssygen, i det stærkt udadvendte Liv, i Luften hos svage Forældre om at gjøre disse stakkels forlæste Drengbørn delagtige i deres Fornøielser og Adspredelser. Ja, Adspredelse og Hvile kan være gavnligt, men den Unge skal have disse

ting med Maade, de skulle tildeles ham med Varsomhed. Det kunde være meget behageligt, om den Kundskabsmasse, som det gjælder om at samle, i det Væsentlige kunde indvindes ved at møde i Skolen og der at faa den ind igjennem Drerne; men det lader sig ikke gjøre. Skolen skal gjøre Sit, men Hjemmet skal sandelig ogsaa gjøre Sit, og det er godt og gavnligt, at det tidde gaar op for den Unge, at det kun er igjennem alvorligt Arbeide, gjennem Savn og Kamp, at Maalet naas; det er et Moment med i Dannelsen. Der er et gammelt Ord, som siger: det skal tidligt krøges, som god Krøg skal worde. Lad os ikke tabe denne Sandhed aflyne. Det kunde let tyde paa en vis Sygelighed. Jeg kan paavise Skoler, i hvilke Fordringerne i Tiden før 1845 vare langt strengere end de, der i Diebliffet stilles efter den nuværende Vædring. Der var dengang Skoler, der stillede store Fordringer til Disciplenes Hjemmearbeide, og det er jo navnlig de sristilige Arbeider i Hjemmet, der kræve Disciplenes Tid; der fordredes foruden den saa meget omtalte latinste Stil: Version, Udarbejdelser i Modersmaalet, indst og fransk Stil, samt sristilige geometriske og arithmetiske Opgaver; dette fordredes til Skoleexamen og til Afgangseramen, uagtet Universitetets Fordringer ikke gik nær saa vidt. Men mine Herrer, Gjerningen blev gjort, og der blev endda Tid til Adspredelse, og jeg har endnu ikke hørt paastaa, at de Mænd, der udgik fra den Skole, hvortil jeg sigter, fortrinnsvis have været forkrøblede enten i aandelig eller i legemlig Henseende. — Med denne Betragtning af Sagen vil jeg stemme imod den. Jeg staar maasse temmelig ene; jeg føler, at jeg har Vind og Strøm imod mig; jeg bliver maasse forskjættet for de Anskuelser, som jeg her tillader mig at udtale, og jeg kan risikere at faa et endnu mindre smigrende Tilnavn end det, jeg har erhvervet mig i de sidste Dage som „statisklog Syde“; men det faar ikke hjælpe, det er mig en Samvittighedsdag, og jeg tør ikke give min Stemme til det foreliggende Forslag.

Formanden: Jeg har ikke bemærket,